

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ПОДІЛЛЯ НААН**

**Тези доповідей VIII міжнародної
наукової конференції**

«КОРМИ І КОРМОВИЙ БЛОК»

Reports of the VIII international scientific conference

«FEEDS AND FEED PROTEIN»

Book of Abstracts

**Вінниця, Україна
15 грудня 2015 р.**

УДК 633.34:631.527

«Корми і кормовий білок» / Тези доповідей
VIII міжнародної наукової конференції / 15 грудня 2015 р. –
Вінниця: Діло, 2015. – С. 62.

Представлені матеріали доповідей міжнародної наукової конференції, в яких висвітлені питання:

- ✓ світові і вітчизняні кормові ресурси;
- ✓ генетика, селекція і насінництво сільськогосподарських культур;
- ✓ сучасні технології вирощування зернових, зернобобових та білково-олійних культур;
- ✓ прогресивні технології вирощування кормових культур;
- ✓ стратегії використання лучних агроecosystem у вирішенні проблеми рослинного білка;
- ✓ енергозберігаючі технології заготівлі, зберігання, переробки і використання кормів і кормового білка;
- ✓ якість і безпека кормів;
- ✓ економіка виробництва кормів

Матеріали конференції рекомендовані та затверджені до друку рішенням вченої ради Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН від 16 листопада 2015 року, протокол № 11.

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ

- Івашенко О. О.** В. о. академіка-секретаря Відділення рослинництва НААН, академік НААН
- Петриченко В. Ф.** Радник дирекції Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, академік НААН
- Корнійчук О. В.** Директор Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
- Іванюк С. В.** Заступник директора з наукової роботи Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
- Камінський В. Ф.** Директор ННЦ «Інститут землеробства НААН», член-кореспондент НААН
- Каленська С. М.** Завідувач кафедри рослинництва Національного університету біоресурсів та природокористування, член-кореспондент НААН
- Ковтун К. П.** Головний науковий співробітник відділу польових кормових культур сіножатей і пасовищ Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, доктор с.-г. наук
- Бахмат М. І.** Завідувач кафедри рослинництва і кормовиробництва Подільської ДАГА, доктор с.-г. наук, професор
- Кулик М. Ф.** Завідувач відділом технології виробництва та використання кормів Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, член-кореспондент НААН
- Патика В. П.** Завідувач відділом Інституту мікробіології ім. Заболотного, академік НААН
- Бугайов В. Д.** Завідувач відділом селекції кормових культур Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
- Задорожний В. С.** Вчений секретар Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
- Черенков А. В.** Директор Державної установи Інститут сільського господарства степової зони НААН, член-кореспондент НААН

УДК 632.4:635.65

© 2015

В. О. Савченко, кандидат сільськогосподарських наук

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН

ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОПРЕПАРАТІВ У СИСТЕМІ ОРГАНІЧНОГО ВИРОЩУВАННЯ БОБІВ КОРМОВИХ НА ЗЕРНО

В умовах правобережного Лісостепу України однією з цінних зернобобових культур є боби кормові, в зерні яких міститься 28—35 % білка, 50—55 % крохмалю, 3—6 % клітковини, 2,6—4,1 % золи. Поживність зерна складає 1,16—1,29 к. од. Проте площі посіву в нашій країні залишаються незначними, а попит у товаровиробників на високобілкове зерно – незадовільним. Така обережність пов'язана, насамперед, з недостатністю адаптованих до регіону та не стійких до грибкових хвороб сортів бобів кормових. Щороку агрофітоценози бобів кормових страждають від таких хвороб як фузаріоз (збуд. *Fusarium oxysporum* Schl.), аскохітоз (збуд. *Ascochyta fabae* Speg.) та шоколадна плямистість (збуд. *Botrytis fabae* Sardina). Втрати врожайності зерна від цих хвороб залежно від інтенсивності їх розвитку можуть сягати 20—40 %. Це вимагає застосування фунгіцидів, які забруднюють навколишнє середовище. Альтернативою може бути застосування біопрепаратів фунгіцидної дії Біополіцид та Екобацил. Передпосівна обробка насіння та обприскування у період вегетації рослин цими препаратами пригнічує розвиток фітопатогенних грибів, сприяє активізації ростових процесів, посилює імунітет рослин, покращує фітосанітарний стан ґрунту та покращує розвиток рослин завдяки збільшенню розмірів фіксації біологічного азоту.

За результатами досліджень, які проводили упродовж 2011—2014 рр. в Інституті кормів та сільського господарства Поділля відмічено, що передпосівна обробка насіння бобів кормових мікробними препаратами фунгіцидної дії забезпечує зниження рівня розвитку хвороб на 4,5—7,0 % (у межах похибки досліду) порівняно із ділянками, де проводили лише інокуляцію та на 6,0—8,0 % порівняно до контролю. Нами не виявлено суттєвих переваг системного препарату Вітавакс 200 ФФ порівняно із мікробними препаратами, що були поставлені на вивчення. Поряд з цим дворазове обприскування цими ж препаратами у період вегетації бобів кормових забезпечувало зниження розвитку хвороб на 8,8—19,1 % та їх поширення на 1,8—4,0 %.

Для оцінки ефективності вирощування бобів кормових, важливим показником є урожайність зерна. Так, інокуляція насіння забезпечила приріст урожайності зерна бобів кормових 0,23 т/га або 10,3 %, тоді як при поєднанні інокуляції з хімічним протруйником Вітаваксом 200 ФФ приріст становив 0,79 т/га або 35,8 %. Поряд з цим сумісне застосування інокуляції та мікробних препаратів Біополіцид або Екобацил забезпечило прибавку урожаю, відповідно, на 0,82—1,19 т/га або 37,1—53,8 %. Також спостерігається приріст урожайності зерна від поєднання двох обприскувань у фазі бутонізації та утворення зелених бобів Біополіцидом 0,12 т/га або 4,0 % та Екобацилом 0,10 т/га або 3,0 %.

Отже, покращання фітосанітарного стану агрофітоценозу бобів кормових, за рахунок використання мікробних препаратів фунгіцидної дії (Біополіцид або Екобацил) для передпосівної обробки насіння та обприскувань у період вегетації рослин сприяє не тільки зниженню рівня розвитку хвороб на 19,1 % а й забезпечує рівень урожайності зерна 3,50 т/га, що більше на 1,29 т/га порівняно із мінімальним показником у досліді.

УДК 633.37

© 2015

О. В. Іскра¹

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН

ГОРОШОК ПАННОНСЬКИЙ (ОЗИМИЙ) – ЦІННА КОРМОВА КУЛЬТУРА

Горошок паннонський – перспективна кормова культура, яка в природних умовах в основному розповсюджена в Середній Азії та на Кавказі. В культуру введений з ХІХ ст., але відомий ще з часів Древнього Риму. Його вирощують у деяких країнах Західної Європи, в Росії та Україні. Однак широкого розповсюдження горошок паннонський ще не отримав.

Дослідження з вивчення продуктивності горошку паннонського (Орлан) в сумісних посівах з тритикале проводили у відділі польових кормових культур, сіножатей і пасовищ. Ґрунт – сірий лісовий середньосуглинковий з вмістом гумусу – 2,18 %. У дослідах висівали

---

¹ Науковий керівник – доктор с.-г. наук, Гетман П. Я.

Зміст

Крутило Д. В., Колісник С. І., Іванюк С. В., Кобак С. Я. Штам бульбочкових бактерій сої з підвищеною сапрофітною компетентністю як основа біопрепаратів.....	4
Ковальчук Н. В. Якість насіння сої залежно від удобрення, інокуляції та обприскування посівів	5
Кушнір М. В. Вплив технологічних прийомів вирощування на тривалість вегетаційного періоду та продуктивність сортів сої в умовах Лісостепу	6
Чорна В. М. Формування урожайності сої в умовах Лісостепу правобережного	8
Погоріла Л. Г. Зберігання насіння сої.....	9
Савченко В. О. Ефективність біопрепаратів у системі органічного вирощування бобів кормових на зерно	11
Іскра О. В. Горошок паннонський (озимий) – цінна кормова культура	12
Чернецька С. Г. Ріст і розвиток горошку посівного (ярого) залежно від способу вирощування	13
Панцирева Г. В. Роль люпину у забезпеченні ґрунту азотом.....	15
Черенков А. В., Козельський О. М. Ефективність передпосівної обробки насіння при вирощуванні пшениці озимої в умовах північного Степу України	16
Любич В. В., Полянецька І. О., Возіян В. В. Використання зерна пшениці спельти для виробництва білка.....	17
Власюк О. С. Норми висіву насіння для сучасних сортів ячменю ярого	18
Сеник І. І., Глова В. С. Техніко-економічна оцінка технологічних прийомів створення та використання бобово-злакового агрофітоценозу.....	19
Томчук Р. В., Петрушкова О. М., Кондратевич О. В. Актуальні питання селекції пирію середнього в південних регіонах України	20
Кондратевич О. В., Томчук Р. В., Петрушкова О. М. Висвітлення основних аспектів селекції багаторічних трав в умовах степової зони України.....	22
Петрушкова О. М., Кондратевич О. В., Томчук Р. В., Окремі технологічні прийоми вирощування багаторічних трав в умовах півдня України.....	24
Пую В. Л. Урожайність насіння чорноголовника багатощлюбного	26
Дерев'янський В. П. Шкідливість бур'янів та продуктивність сої залежно від застосування заходів захисту	27
Гутянський Р. А., Лебединський С. М. Ефективність гербіцидів ТОВ «Нертус» у посівах нуту	28
Безвугляк Л. І. Вплив способів сівби на вихід сухої речовини у люцерно-злакових агрофітоценозах.	29
Сереветник О. В. Насіннева продуктивність стоколосу безостого залежно від строку та норми внесення позакореневого підживлення.....	30
Фостолович С. І. Вплив мінеральних та вапнякових добрив на насінневу продуктивність люцерни посівної.....	32
Копайгородська Г. О. Вплив способів поліпшення старосіяних лучних угідь на їх ріст та розвиток.....	33

Наукове видання

**Тези доповідей VIII міжнародної
наукової конференції**

«КОРМИ І КОРМОВИЙ БЛОК»

Редактор Леонід Гулько

Редакційна колегія:
Інститут кормів та сільського
господарства Поділля НААН

21100 м. Вінниця, пр-кт Юності, 16,
тел. (0432) 46-41-16
E-mail: fri@mail.vinnica.ua
www.fri.vin.ua

Редактор Леонід Гулько

*Здано до складання 20.11.2015 р.
Підписано до друку 25.11.2015 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Умови друк. арк. 3.3. Замовлення № 260
Наклад 100 прим.*

Виготовлювач ФОП Данилюк В.Г.
м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 145
тел.: (1432) 43-51-39, 65-80-80
E-mail: dilo vd@mail.ru
Свідоцтво В01 № 688024 від 29.03.2002 р.

Видавець ТОВ «Видавництво-друкарня ДІЛО»
м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 145
тел.: (1432) 43-51-39, 65-80-80
E-mail: dilo vd@mail.ru
Свідоцтво ДК № 4089 від 10.06.2011 р.